

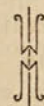
Naš List

Neodvisno politično glasilo za Slovence

Izhaja vsako soboto, ako je ta dan praznik, pa dan poprej. Velja za celo leto 8 K, za pol leta 4 K, za četrt leta 2 K. — Naročnina se plačuje vnaprej, na naročbe brez istočasno vposiane naročnine se ne ozira. — Posamezne številke po trafikah po 10 vin. brez priloge, s prilogo po 16 vinarjev.

Z mesečno prilogo
Slovenska Gospodinja

Dopisi naj se pošiljajo na naslov: Uredništvo „Našega Lista“ v Ljubljani. Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo je v Kamniku, kamor naj se izvoli pošiljati naročnino in reklamacije. — Oglasi se računajo tristoletna petit-vrsta po 12, 10 in 8 vin. za 1-, 2- oz. 3krat, za večkrat izdatno znižane cene.

Vsebina: Izprememba na turškem prestolu. — Dobro združništvo. — Politične vesti. — Iz slovenskih dežel. — Kranjsko: Razno. Podlistek: Mali lord.

Izprememba na turškem prestolu.

Kar je bilo po sebi umevno pričakovati, se je zgodilo. V torek ob pol 3. uri popoldne je 101 strel iz topa naznanil, da je zasedel prestol turškega cesarstva nova oseba, namreč brat prejšnjega sultana Abdula Hamida Rešad Efendi, ki se bo imenoval Mohamed V.

Novi sultan je rojen leta 1844. v Carigradu in je sedaj v 64. letu svoje starosti. Po poklicu je general, ne da bi se kdaj v vojski ali armadi kako izkazal. Postave je velike, toda obraz ne izgleda preveč inteligenten. V splošnem prevladuje pri njem flegmatičnost in blaziranost in glede duševnih zmožnosti ga prejšnji sultan nadkriljuje.

Mislilo se je sicer, da je novi sultan liberalen človek modernega naziranja, ker so Mladoturki podpirali njegovo kandidaturo, toda storili so to le vsled tega, ker je bil po zakonu kot najstarejši princ v rodbini upravičen do prestolonasledstva in ker so se Mladoturki z njegovim imenovanjem hoteli izogniti vsem preprirom. Poleg tega ga smatrajo tudi kot pripravnega monarha, da se bo dal lahko voditi in vplivati od njih. V tem se menda ne motijo in novi sultan bo moral hočeš ali nočeš plavati z Mladoturki ali pa deliti žalostno usodo svojega brata, ki jo je pa poslednji popolnoma zaslužil. Boga naj zahvali, da mu niso vzeli glave.

Bivši sultan bi dovršil z 31. avgustom t. l. triintriideset let svojega vladanja. Dolgo je vladal, toda ta vlada je bila kruta in polna umorov in krivic. Morda je bil Abdul Hamid eden izmed

najgrozovitejših, neznačajnih sultanov. Še predno je dosegel vladarstvo, se je pogajal z Mladoturki ter jim obljubil ustavo, ako dosežejo, da se odstrani bolni njegov prednik Murad. To se je zgodilo in dal je tudi ustavo, toda to je kaj hitro preklical in potem tako samovoljno in kruto vladal, kakor malokateri turških sultanov. O njem se lahko reče, da se najbrž niti ena solza ne bo potočila za njim.

Spominjamo se še, kako je meseca julija svečano prisegel na koran, da bo spoštoval ustavo in vladal po nji. Toda verolomni despot je te prisege kakor nekaj navadnega kruto prelomil ter 13. aprila vprizoril klanje mladoturških častnikov, ker je upal, da bo armada potegnila z njim, da bo zopet dosegel samovoljno vlado. Toda sultan se je urezal, niti svetost njegove osebe kot kalif, to je najvišji duhovnik mohamedanski, ga ni ubranila padea, in sicer sramotnega padea in le čudno, da ga Mladoturki niso še bolj ponižali, ko jih je hotel popolnoma uničiti.

Slabotni, bolehave Turčiji je le želeli, da se v notranjosti nekoliko okrepi, kar pa pojde jako težko, kajti nasprotja med liberalnimi, za moderne reforme vnetimi Mladoturki ter konservativnimi, zagriženimi Staroturki z duhovščino na čelu so skoro nepremostljiva. Ta nasprotstva se bodo vedno pojavljala in Mladoturki bodo imeli tudi zanaprej še težko stališče, čeprav se opirajo na dobro izvežbano in organizirano armado.

Druge opore Mladoturki pravzaprav nimajo. Izobraženega turškega meščanstva je jako malo in inteligenco zastopa duhovščina in sodniki, kateri poslednji stoje popolnoma pod vplivom prve in so še srednjeveških nazorov. Veliko moč ima torej še vedno duhovščina, različni softi in uleme, in ti so kakor povsod najmanj

pristopni za moderne reforme. Na inteligencu torej se Mladoturki ne morejo zanašati, ampak le na vojaštvo. Ker so pa turške razmere še vedno take, da odločuje pest močnejšega, je tudi tukaj moč na strani Mladoturkov, ki jo imajo v dobrem vojaštvu, odločilna. Da so turški častniki tako modernizirani in svobodoljubni, je pripisati okolnostim, da se jih je jako veliko vežbalo v evropskih armadah in da so pravzaprav nemški častniki preustrojili turško armado. Ti častniki mislijo pošteno in odkrito in so — kar je za turške razmere skoro neverjetno — nepodkupljivi.

To je poskušal tudi bivši sultan, ki je hotel podkupiti nekaj najvplivnejših mladoturških voditeljev, ki so pa ogorčeno zavrnilo kneževska darila, ker jim je bilo osebno prepričanje in poštena stvar več nego bogastvo in sultanova milost.

Mladoturki so nam simpatični in simpatični so celemu svetu, še celo klerikalcem. Položaj je zdaj tak, da se bosta vlada in novi sultan morala ozirati in vpoštovati Mladoturke. Prav nič ne dvomimo, da se bodo po Mladoturkih nasvetovane reforme obnesle in pomedle z okostnelo in prekonservativno duhovniško prevlado na vseh poljih. Turški parlament je itak po večini iz mladoturških privržencev sestavljen, torej se ni treba bati, da bi krenil na starokopitno pot nazadnjaških Staroturkov. Novi sultan je pa slabotnejš, ki bo prikimal vsem reformam, samo da se ga bo pustilo na miru. Turškemu sultanu je bil od nekdanj harem bolj važen nego vsi vladarski posli, torej naj tudi novi sultan vlada kolikor hoče v haremu, pravo vlado pa naj prepusti dobrim državnikom, katerih ima tudi Turčija že precej. Upati je torej, da je Turčija zdaj tekem enega leta drugič vstala k novemu življenju, ki naj pa bo stalnejše nego

Mali lord.

Angleški spisal F. H. Burnett.

Prvo poglavje.

Veliko presenečenje.

Cedrik sam ni niti besedice vedel o tem, v njegovi navzočnosti se kaj takega nikoli ni niti omenilo. Da je bil njegov oče Anglež, je vedel, ker mu je mati to povedala, toda potem je ta oče umrl, ko je bil še majhen dečko in o njem mu ni veliko več v spominu ostalo, nego da je bil visoke postave in plavih oči z dolgimi črnimi brkami pod nosom in da je bilo kaj prijetno jahati po sobi na njegovih ramah. Po očetovi smrti je pa Cedrik prišel do spoznanja, da je najboljši, ako z materjo sploh ne govori o njem. Ko je oče zbolel, so Cedrika spravili iz hiše in ko se je vrnil domov, je vse minilo in njegova mamica, ki je tudi prestala hudo bolezen, je ravno začela posedati na naslonjaču pri oknu. Bila pa je bleda in suha in vse ve-sele jamice so izginile iz lepega obraza; oči so ji bile tako velike in žalostne in obleka popolnoma črna.

„Ljubček,“ je rekel Cedrik — tako jo je vedno oče imenoval in dečko ga je posnemal, — „ljubček, ali je očetu bolje?“

Čutil je, kako se ji trese roka; hipoma je obrnil kodravo glavico ter ji pogledal v obraz in ko jo je tako pogledal, mu je bilo, da mora sam zajokati.

„Ljubček,“ je še enkrat vprašal, „ali je dobro očetu?“

In sledeč svojemu dobremu sreču je oklenil obe ročici okrog materinega vratu ter jo zopet in zopet poljuboval in pritiskal svoje mehko lice k njenemu. In mati je pritisnila obraz na njegovo ramo, ga držala objetega kakor bi ga nikoli ne hotela več izpustiti od sebe, ter britko jokala.

„Da, njemu je dobro,“ je ihtela, „njemu je prav, prav dobro, toda midva — midva nimava nič na svetu nego drug drugega. Nobene žive duše!“

Kakor je bil majhen je vendar razumel, da se njegov lepi, mladi oče ne povrne več, da je mrtev, kakor je to slišal že od drugih ljudi, čeprav ni vedel, kakšna stvar je to, ki povzroča toliko bolesti. In ker je mamica vedno jokala, ako je govoril o očetu, je na tistem prišel do spoznanja, da je bolje, če ne govori o njem. Polagoma je pa tudi spoznal, da je bolje, ako je ne pusti mirne sedeti ter gledati skozi okno ali strmleti v ogenj. Znancev z materjo nista

veliko imela in njuno življenje je bilo pravzaprav zelo samotno, čeprav Cedrik ni vedel o tem, dokler ni postal večji in se mu je potem povedalo, zakaj ju nihče ne obišče. Takrat je izvedel, da je bila njegova mati sirota in prav sama na svetu, predno je postala očetova žena.

Bila je zelo lepa in je kot družabnica živela pri bogati stari gospe, ki ni bila dobra z njo. Nekega dne jo je videl kapitan Cedrik Errol, ki je gospo obiskal, kako je tekla po stopnjicah s težkimi debelimi solzami na dolgih obrvih in pri tem je izgledala tako nedolžno, žalostno in čudovitoljubko, da je kapitan ni mogel več pozabiti. Potem sta se spoznala, se začela ljubiti in sta se končno poročila, čeprav je njuna poroka vzbudila nevoljo in sovraštvo raznih oseb. Najbolj razsrjen je bil kapitanov oče, ki je živel na Angleškem in bil zelo bogat in ugleden gospod strastnega značaja in hud nasprotnik Amerike in Amerikancev. Kapitan Cedrik je bil tretji sin in je imel torej zase malo upanja, da podeduje zelo obsežna posestva in naslove svoje rodbine.

Narava pa svojih darov ne razdeljuje po pravici prvorojenstva in zgodi se, da imajo tretji sinovi nekaj, česar starejša sinova nimata. Cedrik Errol je imel lep obraz, krepko, vitko in el-

prvič. Poroštvo zato tiči že v tem, da je moral pobrati šila in kopita največji kronani verolomnež in krutež — Abdul Hamid slabega spomina!

Dobro združništvo.

Zelo važna je stanovska organizacija, v katero se združijo pripadniki enega stanu, da branijo svoje stanovske koristi, da se med seboj spoznavaajo ter stanovsko kakor tudi splošno izobrazujejo. Zmisl organizacije je prodrla v najširše sloje in dandanes vidimo ravno, da so delavci eden najbolje organiziranih stanov, zlasti tam, kjer stanujejo v kompaktnih masah — v industrijskih krajih.

Še bolj važna je pa organizacija na gospodarskem polju in sicer na podlagi združništva. Vzajemna pomoč je geslo zadrug in to se je v jako veliki meri uveljavilo tudi na Slovenskem. Lahko rečemo, da stoji Kranjska med prvimi avstrijskimi kronovinami glede obsega in moči združništva. Najbolj razvito je kreditno združništvo in to je tudi izpodjedlo tla kmečkim oderuhom in pijavkam, ki so kmetom izposojevali na visoke obresti denar, da je bil ta potem vedno od njih odvisen. Danes ima že skoro vsaka občina svojo posojilnico in tukaj dobijo zadrugniki denar, kadar hočejo in za majhne obresti.

Seveda ni vsaka zadruga na trdnih nogah in marsikatera mora likvidirati, ker ni imela iz vsega početka onih predpogojev, ki se zahtevajo za trajni obstoj. Različne so torej napake, ki se pojavljajo pri eni ali drugi zadrugi in katerih se je treba varovati, da zadruga ne propade. Največkrat je vzrok ta, da v nji ne vlada pravi združni duh, ki je vedno temelj združnega življenja, da so člani malomarni v izpolnjevanju svojih dolžnosti, vsled česar tudi umnemu in dobremu vodstvu ni mogoče vzdržati potrebnega reda. Glede nasvetov za gojitev združnega življenja se nam jako dobro zdi okrožnica nižjeavstrijske združne zveze, ki vsebuje vse nasvete za zboljšanje združnega življenja, zato jo priobčujemo tukaj v celoti.

Vesel pojav je, da se ravno zadnji čas vedno bolj širi spoznanje, da je združno organiziranje kmetskega ljudstva ravno tako potrebno, da, še potrebnejše nego za druge stanovne. Toda s tem še ni vse storjeno, če se zadrugo ustanovi. Glavna stvar je, da bi bile te zadruge tudi zmožne življenja, da bi ne trpele neposredno po svojem nastanku na notranjih boleznih in zopet ne pomrle, tako da bi bilo čestokrat boljše, če bi ne bile nastale. S svojo skromno življensko zmožnostjo niso koristile združni misli, temveč ji škodovala. To velja zlasti za take zadruge, kjer ni resnega vodstva, kjer ne vlada pravi združni duh, ki tvori vedno temelj združnega življenja. Pri takih, ter drugih zadrugah ni vedno opravičeno, smatrati za krive edino in samo upravne or-

stično postavu, ljubeznjiv smeh in mehke, vesel glas; bil je pogumen, prostodušen in imel najboljše srce na svetu; bilo je kakor bi mu bil dan čar, ki je vlekel vse ljudi k njemu in jih navezal nanj. Pri starejših dveh bratih ni bilo tako; niti eden niti drugi ni bil ne lep, ne nadarjen, ne dobrosrčen. Kot dečka sta bila v šoli v Etonu zelo nepriljubljena; na vseučilišču se nista pečala z učenjem, ampak zapravljala čas in denar ter si pridobila malo prijateljev. Oče je pri njih doživel le razočaranja in poniževanja; dedič plemenitega imena mu ni delal časti in je obetal, da ne postane drugega kakor zapravljiv, egojističen, neznamen človek brez vsake viteške čednosti. Zelo britko je bilo za starega gospoda, da je imel sin, ki je bil najmlajši in imel dobiti le majhno premoženje, vse, kar je bilo talenta, ljubeznjivosti, moči in zunanosti v rodbini dobiti.

Včasih je skoro zasovražil čilega mladega fanta, ki se je drznil imeti vse stvari, ki bi s polnim pravom morale dičiti onega, ki poseduje veliki grofovski naslov in krasno posestvo, a vendar mu je bilo ponosno, samoglavo staro srce skrivaj zelo naklonjeno najmlajšemu. Ob taki nevolji, ki ga je enkrat zopet napadla, ga je poslal na potovanje v Ameriko; Cedrik naj bi mu nekaj časa prišel izpred oči, da bi se

gane (načelstvo, nadzorstvo). Tem kradosati v kljub najboljši volji ni mogoče napraviti in vzdržati potrebnega reda, ker so člani napram zadrugi malomarni v izpolnjevanju svojih dolžnosti. In vendar so to baš člani, ki morejo poleg načelstev in nadzorstev bistveno pripomoči, da zadrugo utrdijo in pomen povečajo. Član združnega načelstva izpolni svoje dolžnosti, zlasti tudi npravne, ter pokaže svoj združni duh zlasti s tem, da vlaga svoj prost denar edino in vedno le v združno blagajno ter da opusti malenkostno stališče, češ, da bi s tem izvedela širša javnost za njegove prihranke. Njemu mora biti zadruga dobra tudi tedaj, ko ima prost denar, ne pa samo takrat, kadar denar potrebuje. Le tako namreč more zadruga s svoje strani izpolnjevati naujo stavljenе zahteve ter postati zmožna, da lahko izpolnjuje svojo nalogo. Če je član v denarni zadregi, zopet narobe, če je dober gospodar, mora iti le k svoji zadrugi ter odložiti vsako nezaupanje, vsako napačno sramežljivost ter si pomisliti, da lahko pričakuje prvo in najboljšo pomoč od sočlanov, ki jim mora biti blagor njih soseda najpreje na srcu. Vsak član mora dalje spoznati, da je treba podpirati one može, ki so stopili hvalevredno in neegoistično v službo splošnosti, namreč: da je treba podpirati člane odbora pri izpolnjevanju njih nalog. Pametni člani morejo tem odbornikom njih častni posel zelo olajšati, če pokažejo s točno izpolnitvijo svojih denarnih obveznosti in javnim sodelovanjem pri plemeniti stvari, da je zaupanje članov napram svoji zadrugi najlepše plačilo za delovanje gori omenjenih odbornikov. Previdni člani tudi ne smejo zameriti načelniku in blagajniku, če proti netočnim plačnikom nastopita z ozirom na gotove osebne razmere. Baš v tem oziru se ne sme ukoreniniti mnenje, da zadruga lahko čaka, da mora imeti obzire. Ravno narobe, obveljati mora načelo, da je redno vračanje prepričitev zaostankov predpogoj za to, da more zadruga vršiti svojo nalogo. Vsaj tako po drugih denarnih zavodih pri utemeljenih plačilnih težavah ni niti primeroma tako velike obzirnosti, kot ravno pri kreditnih zadrugah. Na eni strani zahtevajo mnogi člani od načelstva, nadzorstva in blagajnika veliko obzirnost napram dolžniku, na drugi strani so pa takoj pripravljeni, da takoj zvale vso odgovornost na te upravne člane za vsako škodo, ki bi nastala zadrugi vsled neizpolnjevanja njih dolžnostij. Vsled natančnega reda in točne vršitve pravil je doslej trpelo škodo malo kreditnih zadrug, zato pa gotovo že dosti vled prevelike obzirnosti in popustljivosti tam, kjer bi bilo to neumestno. Pravimo s skušenim zadrugarjem: „rajši brezobziren red, kot neredno obzirnost na neredneže“, katere morajo baš kreditne zadruge vzgojiti v dobre gospodarje. Daljša moralna dolžnost za člane zadruge obstoji v tem, da naj ne zabavljajo pri vsaki priliki, zlasti pa skrivaj in pri litru vina čez naprave in poslovno

vsled neprestanega primerjanja preveč ne razburil nad početjem obeh starejših sinov, ki sta mu ravno takrat dala veliko opraviti.

A komaj je bil sin pol leta odsoten, ko je stari gospod zahrepenel po njem ter mu ukazal, naj se vrne domov. To pismo se je križalo s pismom mladega moža, v katerem je naznanil očetu svojo ljubezen do lepe Amerikanke, s katero se hoče poročiti. To je spravilo grofa v strahovito besnost. Čeprav je bil celo življenje silno hude jeze, tako brezmejno še nikoli ni besnel kakor po prejemu Cedrikovega pisma in služabnik, ki je bil pri njem v sobi, je pričakoval, da ga kap zadene. Celu uro je divjal kakor divja zver, potem je sedel k mizi in pisal sinu. Prepovedal mu je še kedaj stopiti v bližino domovine ali sploh besedo pisati očetu ali bratoma; naj živi kakor hoče, in umre kjer mu je ljubo, od rodbine se je za vse čase ločil in od očeta nima nikdar več pričakovati pomoči ali podpore.

Kapitana je to pismo globoko užalostilo. Bil je dober Anglež in ljubil je lepi dom, kjer je bil rojen; celo zlovoljnega, despotičnega očeta je imel rad ter na tihem z njim čutil bridkosti, toda bil si je tudi na jasnem, da mu zdaj ni ničesar več od njega pričakovati. Najprej ni

vodstvo zadruge. Ker kaj naj potem mislijo tisti ljudje, ki stoje izven zadrug, če prijatelji združne misli ne izpuste nobene priložnosti, da bi ne „udarili“ po svoji zadrugi. Nobenemu članu se ne bo branilo, odpreti usta na pravem mestu in v pravem času; toda govoriti zahrbtno o škodah kakega društva, to ni niti moško niti lepo ravnanje. Torej ne samo načelstvo, nadzorstvo in knjigovodja imajo dolžnosti, tudi člani zadruge imajo dosti priložnosti, da izpolnjujejo dolžnosti, ki se tičejo njih, da sodelujejo pri napredku in razvitku svoje zadruge.

Politične vesti.

Državni zbor. V torek se je zopet sešel naš državni zbor. Ko so ministri stopili v zborovalnico, so češki radikali začeli kričati „Abeug“. Predsednik dr. Pattai je govoril posmrtnico poslancu Kaftanu ter potem dal prečitati poročilo glede aretacije socialnodemokratskih poslancev Wutschla in Beera na Dunaju, ki se izroči imunitetnemu odseku proti volji socialnih demokratov, ki so zahtevali, naj se izroči ustavnemu odseku, ker se je z aretacijo kršila imuniteta poslancev. Nato je prišel na vrsto nujni predlog rusinskih poslancev, da se gališko ministrstvo razdeli v gališki in rusinski oddelek, ki ga je utemeljeval poslanec Lévički. Ministrski predsednik se je izjavil proti temu predlogu, češ da je gališko ministrstvo zastopalo vedno le koristi dežele, ne pa posameznega naroda. — Baron Bienert je imel tudi daljši govor o zunanem in notranjem političnem položaju. Dotaknil se je aneksije Bosne in Hercegovine ter hvalil modro politiko zunanjega ministrstva, ki je, oprto na vojaško moč in na dobrega zaveznika — Nemčijo — tako ugodno rešilo to sporno vprašanje. Glede spora s Srbijo in Črnogoro je povdarjal, da hoče monarhija živeti z balkanskimi državami v miru in prijateljstvu in da bo to tudi z dejstvi pokazala. Povdarjal je pa tudi, da je le popolnoma oborožena, na višku časa stoječa armada resnično zagotovilo za ohranitev miru in je torej vsaka tozadevna žrtev produktivna naloga države. Omenil je, da se je kljub narodnostnim nasprotstvom pokazala pri avstrijskem prebivalstvu enotnost in edinost in da je bilo vse solidarno glede vojaških dolžnosti države. Dalje se je baron Bienert dotaknil jezikovnega sporazumljenja v Dalmaciji, omenil jezikovni zakon za Češko ter zakonske predloge glede socialnega zavarovanja in saniranja deželnih financ. Ministrski predsednik je končal s slavospevom na avstrijski patrijotizem, ki se je v hudih časih tako krepkega pokazal.

Ogrsko bančno vprašanje je kolikor toliko rešeno, ker avstrijska vlada ni hotela ničesar vedeti o kakšni ogrski samostojni banki. Vprašanje je zdaj, kaj bo prihodnost prinesla. Skoro gotovo bo Ogrska odnehala v tem vpra-

niti vedel, kaj početi, ker ni bil vzgojen za delo in ni razumel nobenega opravila; zato je bil pa pogumen in odločen. Odpovedal se je službi v angleški armadi ter našel po mnogih britkih izkušnjah službo v New-Jorku, kjer se je tudi oženil. Razlika med prejšnjim in sedanjim življenjem je bila velika, toda bil je mlad in srečen ter upal, da doseže pri trdem delu lepo prihodnost. Stanoval je v mali hišici v mirni oddaljeni ulici in tam je prišel njegov dečko na svet. Vse je bilo priprosto in skromno, toda veselo in prijazno, da se niti trenotek ni kesal, da je poročil lepo družabnico stare bogate gospe, kajti bila je sladko bitje in ga imela rada kakor on njo. Bila je pa tudi v resnici in po pravici sladko bitje in njen mali dečko je bil podoben materi in očetu, in čeprav je bil rojen v ubožni, svetu oddaljeni hišici, ga vendar ni bilo srečnejšega otroka od njega na svetu. V prvi vrsti je bil vedno zdrav in živahen, ni delal torej nikakih skrbi in truda, potem je imel pa tako ljubko in čisto nprav in bil tako srčan malček, da je vsakdo moral veseliti imeti z njim. Poleg tega je bil pa tako lep, da se ga je neprestano moralo občudovati kakor čudovito sliko. Že ob prihodu na svet je imel obilno mehkih, svilenih, kakor zlato se svetlikajočih las, ki so mu po

šanju in bančna skupnost ostane, čeprav le provizorično, do leta 1917. To leto bo pa kritično leto prvega reda, ker potečejo poleg bančnega privilegija istočasno carinska skupnost in različne trgovinske pogodbe. Sicer nas loči še osem let od te dobe, kar ni veliko za državo, a vendar bi bilo dobro, da se že zdaj misli na prihodnost. Najboljše bi bilo takrat, da bi bila naša monarhija dobro pripravljena, v prvi vrsti denarno, potem da bi imela dobro na vse strani razvite železnice, vodne ceste, vsled katerih bi se lahko preskrbovala s surovinami in izdelki pri nizki voznini. V tem slučaju bo Ogrska rada še ostala v skupnosti, sicer se ji bo pa odrekla. Zato se ne sme misliti, da bi se dale kakšne koncesije Ogrski, ampak treba je Avstrijo najprej ojačiti in bo potem ona zahtevala in zapovedovala.

Bančna pogajanja so bila včeraj zaključena. Avstrijska vlada je končno definitivno izjavila, da je ogrski predlog o ustanovitvi dveh karteliranih bank za Avstrijo nesprejemljiv. O tem je bil sestavljen zapisnik. Avstrijska vlada bode stavila ogrski vladi predlog, naj se začne nova pogajanja na temelju skupnosti državne banke. Ogrska vlada je izdala o tem poseben komunikat, v katerem trdi, da bi bil načrt kartelnih bank pač izvedljiv, da se je pa razbil samo ob neupogljivosti avstrijske vlade. Kossuth in Apponyi sta cesarju v avdijenci predlagala, naj bi se osnovala popolnoma samostojna banka. Da vladar ne bode tega predloga sprejel, so vedeli gospodje že naprej, — toda radikalnim volilec in madžarskim šovinistom treba nasuti nekoliko peska v oči.

Bosanski deželni zbor. Bosansko-hercegovinski deželni zbor se skliče najkasneje koncem meseca junija. Deželni zbor bo začasno zasedal v posvetovalnici mestnega občinskega sveta, ki je to v svrhu posebe adaptirana. Takoj v eni izmed prvih sej predloži vlada zakonski načrt o zgradbi posebnega deželnozborskega poslopja.

Jezikovno vprašanje v Dalmaciji je končno rešeno. Dosežen je kompromis med hrvaško-srbskimi in italijanskimi poslanci v tem zmislu, da bode v bodoče v vseh državnih uradih hrvaščina notranji in vnanji uradni jezik, dovoljeno je pa italijanske vloge tudi italijanski reševati. V šestnajstih mestih in trgih smejo biti nadpisi nad c. kr. uradi hrvaški in italijanski, drugod bodo samo hrvaški. Besedilo zapisnika v tem sporazumljenju je bilo v zadnji seji definitivno določeno, ter bode zapisnik podpisan. Nove jezikovne določbe za Dalmacijo bode vlada naredbenim potom objavila. V tej določbi tiče slabosti te poravnane, kajti naredba ni zakon in jo že prihodnja vlada lahko zopet razveljavi.

Ponemčevanje Poljske. Hakatisti in z njimi v zvezi nemška vlada so z vso silo na delu. Pruski fiskus je kupil graščinsko posestvo Grumvald, kjer so bili l. 1410. nemški vitezi od Poljakov strahovito poraženi. — Na Poznanjskem so prišla te dni, kakor poroča „Dziennik Berlinski“, tri poljska veleposestva (Zolce, Go-

šestih mesecih v lahkih kodrih obkrožali ljubko glavico. Imel je velike rujave oči, dolge obrvi in srčkan majhen obrazček, potem pa tako krepke ude, da je z devet meseci nenadoma začel hoditi s svojimi ravnimi, močnimi nožicami. Pri vsem tem je bil tako vljuden otrok, da je bilo veselje seznaniti se z njim. Šel je s tega stališča, da je vsak človek njegov prijatelj in ako je kdo z njim govoril, če je bil v otroškem vozičku na ulici, je neznanca najprej prav resno s svojimi rujavimi očmi pogledal in nato se takoj kakor sonce nasmehljajal. Vsled tega pa tudi ni bilo v celi soseščini niti ene osebe, — niti specerijski trgovec na vogalu in ta je bil priznana najneuljudnejši človek pod božjim solncem — ki bi ne bil vesel, ga gledati in govoriti z njim, in z vsakim mesecem, za katerega se je postaral, je postajal lepši in živahnejši.

Ko je bil dovolj velik, da je lahko šel s pestunjo na izprehod v kratkem, belem krilu, z velikim, belim klobukom na kodrastih laseh, je vzbujal občeno pozornost in pestunja ni mogla materi dopovedati vseh dogodkov z damami, ki so pustile ustaviti voz ter izstopile, da so lahko govorile z njim in ki so bile očarane, ko je na

račice in Radonice) v nemške roke. Nemška kolonizacijska družba je lansko leto naselila v Poznanju čez 10.000 nemških kolonistov.

Jz slovenskih dežel.

Železnica Celje-Velenje. V javni seji trške občine Rečica dne 10. aprila 1909 sprejel se je na predlog odbornika Turnšek ml. soglasno sklep in protest ter se isti odpošlje priporočenim potom na c. kr. ministrstvo železnic na Dunaj s sledečo vsebino: Zastopniki občine trg Rečica protestirajo z vso odločnostjo proti germanizaciji (ponemčevanju) železniške proge Celje-Velenje, proti samonemškim napisom na kolodvoru in vlakih. Proga Celje-Velenje je državna in ker tukaj prebiva izključno slovenski naš rod, mora se ugoditi utrakvizaciji (dvojezičnosti) katero imajo celo na južnem Koroškem upeljano. To zahtevati nam daje pravno moč člen XIX. drž. osn. zakona z dne 11. decembra 1867. leta, broj 142 drž. zak., v katerem so zajamčene narodne pravice davkoplačevalcev avstrijskih državljanov pod krono veleslavne habsburške dinastije. Izvrševanje zakona in le zakona bodi geslo in ščit vsakega c. kr. uradnika, kar je tudi že v prestolnem jubilejnem govoru zapopadeno, iz katerega logično se izvaja, da ni ljudstvo zaradi uradov tukaj, ampak le edino uradništvo je zaradi ljudstva nastavljeno. Vsled tega zahtevamo popolno ravnopravnost in ne odjenjamo niti za korak nazaj, dokler se ne zadosti naši užaljeni časti in domoljubnemu čutu. Trdno zaupamo, da se naša zadeva takoj na tamošnjem kompetentnem mestu postavno reši, utemelji in vsi napisi na progi Celje-Velenje, katera veže izključno slovensko ozemlje, takoj v dvojezične spremene. — Rečica dne 10. aprila 1909. Za županstvo: Ant. Turnšek.

Boj za slovensko šolo v Studencih. Odkar se je oddala prošnja za slovensko ljudsko šolo v Studencih pri Mariboru, poskušajo nemški rogovileži vsa sredstva, da bi splašili one slovenske stariše, ki so zahtevali slovensko ljudsko šolo. Zlasti so se vrgli na slovenske železničarje in železniške delavce, katere psujejo in jih hočejo pripraviti do tega, da bi odstopili od svoje zahteve. Opozarjamo slovenske stariše, da se morajo z vso silo upirati temu počenjanju in da naj naznanijo vsak slučaj slovenskim odvetnikom v Mariboru ali pa uredništvu „Narodnega Dnevnika“, ki bodo skrbeli za to, da se zamašijo usta nemškimi agitatorjem proti ustanovitvi slovenske ljudske šole v Studencih. Ne udajmo se!

Delo „Südmarke“ v Št. Ilju. Znano je že čitateljem našega lista, kako naskakujejo Nemci mejo na Spodnjem Štajerskem. Predvsem so se vrgli na zavedni Št. Ilj nad Mariborom, kjer pokupuje „Südmarka“ drago posestva in naseljuje na njih — protestante. Navaden Nemeč — katoličan jim ni po volji, mora biti iz „rajha“ in protestant in mora imeti večjo družino, da se protestantovstvo tem bolj širi. Dosedaj je

svoj prostodušen način brez vsake zadrege z njimi kramljajal kakor bi jih že od nekdanj poznal. Ta način brez vsake zadrege z vsakomur sklepati prijateljstvo mu je dajalo nekako posebno privlačno silo. Bil je odkrite, zaupljive narave brez zahrbtnosti in malo gorko srce mu je hotelo, da bodi vsakdo tako dobre volje, kakor sam. In to je bilo, da je tudi hitro razumel občutke vseh onih, ki so bili okrog njega. Morda se je ta poteza tudi bolj razvila, ker je vedno živel z očetom in materjo, ki sta bila polna ljubezni, dobra in pristne srčne izobrazbenosti. Nikoli ni slišal doma nevljudne ali osorne besede, odnekdanj so ravnali z njim ljubeznivo in nežno in zato mu je otroško srce tudi prekipevalo ljubezni in naklonjenosti do drugih. Vedno je slišal, da je oče mamico s sladkimi, laskavimi imeni klical, zato pa tudi sam ni drugače z njo ali o nji govoril; vedno je videl, da jo je oče skrbno čuval in skrbel zanjo, tako se je tudi sam naučil zanjo skrbeti. In ko je zdaj vedel, da se oče ne bo več vrnil, in videl, kako je bila žalostna, je nevede nastal v njegovem srcu občutek, da mora vse storiti, da jo osreči. Saj je bil še majhen otrok, toda ta občutek je

naselila „Südmarka“ v Št. Ilju 17 protestantovskih družin z okroglo 150 osebami. Koliko nemškutarjev, ki pravijo, da so katoličani, podpira pri nas „Südmarka“! Ali so nevedni zaslepljenci ali pa hinavci!

Nemška nestrpnost. Občinski zastop v Landskronu je razposlal vsem gostilničarjem sledeče okrožnice: Občinski odbor je v svoji seji dne 22. febr. 1909. sprejel sledeči sklep: Gostilničarjem je zanaprej prepovedano v svojih gostilniških prostorih ob proščanju, gostijah, plesnih venčkih in drugih zabavnih prireditvah rabiti češke godce za godbo. Gostilničarji, ki ravnajo proti temu sklepu, morajo plačati globo 10 K za ubožni fond. Ta sklep je naperjen proti köstenberškim godcem, ki so se priselili iz Češkega, sedaj našli na Koroškem že drugo domovino in ki pri vseh volitvah volijo z Nemci, storjen je iz strahu, da bi morda teh par čeških godecev nemško-slovensko Koroško čehiziralo.

Nova podružnica nemškega „Schulvereina“ se je ustanovila v nedeljo 18. aprila v Pesnici nad Mariborom. Tako se sklepa trden nemški obroč nad Mariborom z delom in prizadevanjem posameznih nemških ljudi v dotičnih krajih, pri nas pa se le toži o težkih razmerah in se še vedno misli, da v jezikovno mešanih in nevarno izpostavljenih krajih ni mesta za podružnice slovenske šolske družbe. Ustanovitev podružnic v takih krajih je v narodnem oziru življensko važnega pomena za naš obstoj!

Dijaško semenišče na klerikalni podlagi ustanove v Celju in je v ta namen škof Napotnik podaril 50.000 kron. Zidalo se bo na okoliškem ozemlju na prostoru starega mestnega pokopališča pri Sv. Maksimiljanu.

Celjski župan je zopet postal dr. Jabornegg, toda za podžupana ni hotel več biti dr. Jesenko, zato so izvolili lekarnarja Rauscherja, ki bo najbrž tudi čez nekaj časa župan, kajti tudi dr. Jabornegg je le na silno prigovarjanje zopet prevzel načelstvo zavoženega celjskega občinskega gospodarstva.

Iz občinskega sveta celovškega je izstopil zasebnik Fr. Eckhart. Prišel je že prej večkrat navskriž z vladajočimi gospodi, do popolnega razdora pa je prišlo, ko je pri zadnjih deželnozborskih volitvah kandidiral na svojo roko proti oficelnim kandidatom.

V Borovljah sta na prodaj dve gostilni s koncesijo, ena tudi s trgovino. Prodaja ju oskrbnik Radošnik v Celoveu, Heimgasse 8.

V Beljaku zelo hitijo z prezidavanjem južnega in državnega kolodvora. Delali so tudi pozimi v kljub silnemu mrazu. Upajo, da bodo do 1. julija, ko bodo otvorili tursko železnico, s prezidavo gotovi.

Električno razsvetljavo iz celovške elektrarne dobila letovišči Otok in Poreče ob Vrbskem jezeru.

Električno cestno železnico nameravajo zgraditi okrog Vrbskega jezera, da povzdignejo

živel v njem, ako ji je splezal na koleno in jo poljuboval ter kodrasto glavico pritiskal na njeno lice, ali če ji je prinesel igrače ali knjigo s podobami pokazati, ali če je molče in nepremično počepnil poleg nje, ko je ležala na divanu.

Ni bil še dovolj star, da bi našel druga tolažilna sredstva, toda storil je, kar je mogel in ni si mogel predstavljati, kako blagodejno je bilo njegovo tiho početje za ubogo osamljeno srce.

„O Mari!“ je nekoč slišal mater reči služabnici, „prepričana sem, da mi hoče na svoj način pomagati in me tolažiti. Včasih me pogleda z velikimi, začudenimi očmi, polnimi najglobokejše ljubezni, kakor da bi se mu v dnu srea smilila, potem pa pride, me boža ali mi kaj pokaže. Tako čudno zrel je, prepričana sem, da globoko misli.“

Ko je doraščal, mu je prišlo nebrojno čudovitih stvari na um in znal je mater tako dobro zabavati, da je ni nikala nobena druga družba. Skupaj sta hodila na izprehod ter kramljala in se igrala skupaj. Bil je še prav majhen dečko, ko se je naučil čitati in potem je zvečer ležal na preprogi pred pečko ter čital — otroške

na ta način letovišča in tujski promet ob vrb-skem jezeru.

„Državi nevarna“ društva. „Piccolo“ poroča, da se je italijanskim državnim uradnikom v Trentinu prepovedalo sodelovanje pri laških planinskih društvih „Rododendro“ in „Trentinsko plan. društvo.“ Sodnik dr. Emer v Trentu predsednik „Rododendra,“ je pa izjavil, da predsedstva ne odloži, ker misli, da z njegovo lastnostjo kot državni uradnik ni v nasprotju. Emer je zaradi tega v disciplinarni preiskavi.

Nemška banka v Trstu. Osrednja banka nemških hranilnic v Pragi ustanovi v Trstu svojo podružnico. To je prva taka nemška prijadranka v Trstu in Primorju. Slovenski denarni zavodi po celem Primorju so sklenili kar najodločneje nastopiti proti prodiranju nemške glavnice na slovensko Primorje.

Volitve delegatov in namestnikov za občni zbor deželnega urada splošnega pokojninskega zavoda za nameščence v Trstu se bodo vršile v nedeljo, dne 16. maja od 8. ure zjutraj do 2. ure popoldne v sejni dvorani deželnega urada v Trstu. Via della Caserma, št. 4. II. nadstropje.

Slovenska penzija v Opatiji. Vdova zdravnika dr. Šukljeja je v Opatiji otvorila v vili „Mary“ slovensko penzijo za slovenske obiskovalce Opatije.

Kranjsko.

Saniranje deželnih financ. V soboto so se zbrali zastopniki avstrijskih dežel, da se s finančnim ministrom posvetujejo, kako bi bilo pomagati deželam, ki so tako zelo zadolžene. Finančni minister Bilinski je naznanil svojo namero, da hoče z zvišanjem državnih dohodkov pomagati tudi deželam in sicer na ta način, da bo od na 60 milijonov določenih zvišanih dohodkov dal deželam dve tretjini to je 40 milijonov, 20 milijonov pa obdrži za državo. Ta dohodek se bo dal največ od zvišane osebne dohodnine in davka na žganje, dočim si država pridrži ves davek na pivo in odpadejo torej samostojne deželne naklade. Letos dobijo dežele skupno 105 milijonov kron, od katerih dobi Kranjska 1,986.000 K. Ker se mora pri tem računati, da odpade naklada za pivo, znaša torej ta deželni dohodek 756.000 kron. Državni prispevek se bo zviševal vsako leto za dva milijona do leta 1919, ko bo znašal skupni državni prispevek 123 milijonov kron. O Kranjski smo že povedali, koliko dobi; Štajerska pa dobi 5,221.500 K, Koroška 1,858.500 K, Trst 747.000 K, Istra 671.000 K, Goriška 555.000 K in Dalmacija 826.500 K. Zastopnik češke dežele je protestiral proti temu, da se vzame deželam naklada na pivo, ker je ravno Češka pri tem najbolj občutno prizadeta in bodo imele revnejše dežele dobiček na škodo Češke. Bilinski je pa izjavil, da na svojem načrtu ničesar ne izpre-

povesti, včasih tudi velike knjige, kakor jih čitajo odraščeni ljudje in sempatja tudi kak časopis. In Mari je v kuhinji mnogokrat slišala, kako se je gospa Errol glasno zasmejela njegovim čudnim opazkam. „Primojkokoš,“ je rekla Mari špecerijskemu trgovcu, „tako zakrknjen ni nihče, da bi se ne moral smejeti našemu dečku, ako tako modro klepeta. Tisto noč, ko je bil imenovan novi predsednik, mi pride dečko v kuhinjo, stopi pred ognjišče z rokami v žepu, kakor slika, Vam pravim in s tako svečanim obrazom kakor sodnik v talarju. In potem mi pravi: „Mari, volitev me zelo zanima. Jaz sem republikanec in ljubček tudi. Si-li tudi Ti republikanka, Mari?“ „Mi je prav žal,“ mu rečem, „toda jaz že malo držim z drugo stranko.“ Tedaj me je pogledal, da mi je šlo v mozeg in kosti in dejal: „Mari, ti bi ja deželo ugonobili.“ In odtakrat ni minilo dneva, da bi mi ne prigovarjal, naj pristopim k njegovi stranki.“

Mari je bila zelo očarana od „našega dečka“ in ponosna nanj; bila je že pri hiši, ko je prišel na svet in odkar je oče umrl, je bila kuharica, dekla in pestunja v eni osebi. Bila je ponosna na krepkega, nemirnega malega dečka in na njegovo lepo obnašanje, najbolj pa na njegove blesteče lase, ki so bile na čelu prizane ter

meni in da bo za predsankcijo skrbel, predno se še sestane državni zbor. Minister je zastopnikom obenem izročil načrt zakona, ki obsega določbe, kako bi se preprečilo slabo gospodarstvo dežel. Navaja se v tem načrtu zlasti tole: V proračunu ne bi smeli izdatki presegati dohodkov, deželni zbor ne bi smel skleniti nobenega višjega izdatka brez posvetovanja deželnega odbora, ki mora za vsak izdatek najti pokritje; ako se pa v kljub temu sklene tak izdatek, morajo same po sebi poskočiti deželne doklade, za vsako deželo se ustanovi kontrolna finančna komisija, katere člani pa ne smejo biti deželni poslanci. Torej bomo v kratkem času imeli v državnem zboru razpravo o tej zakonski predlogi.

Septemberski dogodki pred sodiščem. Sodba glede razprave o snemalcih uličnih tabel pri trgovcih in obrtnikih se je v torek razglasila. Devet obtožencev je bilo oproščenih, ostali so dobili primeroma zelo ostre kazni in sicer: užitminski preglednik Lotrič je obsojen na tri mesece, trgovski nastavljenec Windischer na dva meseca, odvet. koncipijent Žiga Vodušek na dva meseca, mizarski vajenec Leben na en mesec, stavec Bukovnik na en mesec, postrešček Strus na dva tedna težke ječe, trgovski vajenec Cerar na deset tednov in mizarski vajenec Lucin na tri tedne navadne ječe. Radi prestopka po § 468 je obsojen ključavničarski vajenec Kranjc na pet dni, Lovšin na tri tedne in Škof na dva tedna zapora. — Nemški listi sicer trdijo, da je to jako mila in neverjetno nizka kazen za demonstrante, ki so ob belem dnevu in opoldne, ko je največ ljudi na ulicah, uganjali taka „grozodejstva“, da so svetovali trgovcem in obrtnikom, naj snamejo dvojezične napise. Nasilnosti, grožnje in pretenja ni bilo nikjer, a vendar je Nemcem to premalo, da pojde nekaj mladih še nekaznovanih ljudi v hudo ječo in da bo ostal na njih pečat hudodelstva — po kazenskem zakonu. V naših očeh niso izgubili ničesar, ampak pridobili, kajti v svoji narodni navdušenosti so nekaj storili in zahtevali, kar je drugim narodom dovoljeno in dano, Slovencem pa ne. Pomilujemo te mučenike in smilijo se nam, kajti zavest naj imajo, da so hoteli s tem pomagati svojemu narodu do pravice in ugleda!

Izprememba kranjskega deželnega šolskega sveta. Cesar je sankcioniral izpremembo § 20 zakona z dne 9. marca 1879, po kateri se spremeni sestava kranjskega deželnega šolskega sveta, kakor je to sklenil deželni zbor v januarskem zasedanju in po katerem ima dežela večje zastopstvo v dež. šol. svetu.

Zveza slovenskih odvetnikov je imela dne 18. aprila svoj redni občni zbor v Ljubljani. Predsednik dr. Triller je v daljšem poročilu obrazložil zvezino delovanje v preteklem letu, ter se

mu v lahnih kodrih padale na ramo. Da pomaga šivati njegove obleke, ji ni bilo ne zjutraj zgodaj ne pozno zvečer odveč.

„Aristokrat, hm?“ je navadno rekla. „Ti ljubi Bog, dečka na Tifth Avenue je treba videti, kako vam gleda in noge prestavlja! Vsak človek, moški in ženska in otrok, vse se ozira za njim, ako ima črna žametna obleke, ki smo jo napravili iz stare obleke naše gospe in če otresa glavico, da mu kodri frfotajo okrog. Kakor mlad lord vam izgleda.“

Cedrik ni slutil, da je podoben mlademu lordu in niti ni vedel, kaj je sploh lord. Najuglednejši njegovih znancev je bil specerijski trgovec na vogalu — osorni mož, ki proti njemu nikoli ni bil osoren. Imenoval se je mr. Hobbs in je bil v Cedrikovih očeh zelo bogat in jako znamenita osebnost, katero je čezmerno občudoval; imel je toliko reči v prodajalni — češplje in fige in jabolka in piškote — in imel je konja in voz. Cedrik je tudi mlekarja, ki je mleko donášal, peka in branjevko rad imel, toda mr. Hobbs je bil prvi v njegovem srcu in bil je z njim tako dobro znan, da ga je vsak dan obiskal in večkrat dolgo pri njem sedel, da se je pogovoril z njim o dnevnikih dogodkih. Prav čudno je bilo, koliko sta si imela o vsem

je spomnil zlasti tudi v tem času umrlih članov gg. dr. Dečko (Celje), Srnc (Maribor) in Kapus (Ljubljana). To poročilo se je s poročilom blagajnika dr. Kokalja vred odobrilo. Sledila so potem temeljita poročila v justičnih razmerah na Koroškem, Štajerskem in Kranjskem, o katerih se je vnela jako živahna debata. Zlasti se je med drugim z ogorčenjem konstatovalo sistematično in trdovratno odklanjanje sleherne trohice jezikovne ravnopravnosti celo od strani kranjske c. kr. finančne prokurature! ter se je sklenilo postopati zoper jezikovno prakso tega vsenemškega c. kr. urada v Ljubljani z najostrejšimi sredstvi. Vzpričo neznosnim jezikovnim razmeram na Koroškem in deloma tudi na Štajerskem pa je sklenila „Zveza slovenskih odvetnikov“ izdati v svrhu informacije najširših slovenskih krogov posebno brošuro, v kateri se bodo te razmere podrobno naslikale, ter priobčile tudi primerne tozadevne resolucije slovenskih odvetnikov. V isto svrhu sklical se bo ob prikladnem času shod vseh tostranskih jugoslovanskih odvetnikov in notarjev, na katerega se bo povabilo tudi vse jugoslovanske državne in deželne poslance. Koncem zbora se je vršila volitev odbora, v katerega so bili poklicani vsi dosedanji odbor-niki t. j. dr. Triller (predsednik); dr. Krisper, dr. Kokalj, dr. Kušar, dr. Leskovar, dr. Hrašovec (za Štajersko), dr. Brejc (za Koroško) in dr. Rybař (za Primorsko). Na mesto dosedanjega tajnika dr. Novaka, ki je odklonil vsako zopetno izvolitev, je bil izvoljen dr. Žirovnik.

Deželni muzej. Poročali smo zadnjič, da je klerikalni deželni odbor imenoval za ravnatelja deželnega muzeja klerikalca dr. Jos. Mantuanija z 8000 K letne plače. To bi še ne bilo nič takega, toda da je deželni odbor obenem odslovil dosedanjega kustosa dr. Valterja Šmida, kaže zopet tisto brezmejno, brezobzirno nepravilnost in strankarsko zagrizenost, katere smo navajeni, odkar je dr. Lampe zavladal v dežel-nem dvoreu. Dr. Šmid osebno skoro ni nič znan v Ljubljani, ker ni niti javno nastopal, se popolnoma nič vtikal v politiko ter sam zase in svojemu poklicu živel mirno življenje. Tem bolj je pa znan po svojem delovanju in treba je le ozreti se po našem deželnem muzeju, da se vidi, kaj je že vse storil in kako povzdignil ta zavod, ki pod njegovim prednikom ni prav nič napredoval. Bil je mož na svojem mestu in lahko rečemo, da je velika izguba za našo deželo, ko so klerikalci odslovili takega znanstvenika. Toda kaj vprašajo danes mogočni klerikalni gospodje po zmožnostih, najprej se mora legitimirati kot klerikalec, potem je lahko največja ničla, to mu nadomešča vse zmožnosti. Ne rečemo, da ni Mantuani v svoji stroki — to je glasbena literatura in zgodovina, zlasti cerkvena — veščak, mi to celo trdimo, da je, toda za dr. Šmida ni to nikako nadomestilo, ampak veliko manj nego

mogočem povedati. Četrty julij je bil zlasti predmet, o katerem jima nikoli ni zmanjkalo besed. Mr. Hobbs je imel jako slabo mnenje o Agležih in pripovedoval mu je celo zgodovino, kako se je Amerika ločila od Angleške. Pravil mu je o zlobnosti sovražnikov in o hrabrosti vstašev ter to pojasnil z vzgledi, končno mu je posamezne dele, kako se je dosegla neodvisnost Združenih držav, celo dobredno prečital. Cedrik je bil potem tako razburjen, da so se mu oči svetile, lica žarela in so kodri prišli v velik nered. Doma je komaj pričakal kosila, da zopet materi pove, kar je slišal, in tako je bil mr. Hobbs oni, kateremu je imel zahvaliti svoje prvo zanimanje za politiko. Mr. Hobbs je bil navdušen bralec časopisov in zato je Cedrik precej veliko izvedel, kaj se godi v Washingtonu, ter je vedno vedel, če je predsednik storil svojo dolžnost ali ne. Pri zadnji volitvi predsednika sta bila oba zelo razburjena in brez mr. Hobbsa in Cedrika bi bila morda dežela še pogubljenaa. Cedrik se je potem udeležil tudi bakljade in marsikateri baklonosec se je pozneje spominjal čokatega moža pri ulični svetilki s plavolasim dečkom na ramah, ki je tako energično kričal svoj hura.

(Dalje prihodnjič.)

ni, ker poleg tega, da ni pravo nadomestilo, izgubimo tudi veščaka, ki se bo varoval, ne-hvaležni kranjski deželi posvetiti svoje moči. V celem je to velik škandal in nova grda točka v zgodovini klerikalnega samodrstva na Kranjskem. Če se dr. Lampe sklicuje na to, da je odgovoren le svojim pristašem za ukrepe deželnega odbora, se jako moti. To je lahko slučaj v privatnem klerikalnem društvu, v deželi pa ne. Despotizmu so še na Turškem vrat zavili, pa da bi ga hotel dr. Lampe uvesti na Kranjskem!? Člen za členom nanizajo klerikalci na verigi svojega samodrstva, toda ta veriga se jih bo oklenila in jih enkrat zadušila. Le tako naprej!

Razbit shod klerikalcev na Goriškem. V nedeljo so priedili krščanski socijaleci shod

delavstva v Podgori pri Gorici ter poklicali na pomoč dr. Kreka. Ker so bili pa socijalni demokratje v premoči, so začeli žvižgati in kričati, da se shod ni mogel vršiti. Zato so bili klerikalci prisiljeni zborovati drugod po § 2. No, tudi dr. Krek ne bo rešil goriških klerikalcev, ki so v prepiru med seboj in jim agrarna stranka čimdalje bolj spodjeda tla. Morda jih bodo „orli“ rešili!

Slovensko Planinsko Društvo naznanja, da prodaja gospod Vaso Petričič, veletržec v Ljubljani, jako dobro čistilo za čevlje pod imenom „Zlatorog“ v korist Slovenskemu Planinskemu Društvu in da je od prve pošiljatve tega čistila Slovenskemu Planinskemu Društvu že naklonil znesek 25 kron.

Nujno je toraj priporočati, da se slovensko občinstvo prav pridno tega dobrega čistila poslužuje in s tem nakloni Slovenskemu Planinskemu Društvu nov vir dohodkov.

C. kr. poštno in brzojavno ravnateljstvo v Trstu je odredilo, da se v Ljubljani od 1. maja naprej ne bodo več ob nedeljah in praznikih dostavljali poštni zavitki; slej kot prej pa se bodo vročevale strankam nujne in ekspresne voznopostne pošiljatve, kakor tudi one z lahko pokvarljivo vsebino. Naslovnikom je dovoljeno, da prejemajo vse zavitke tudi ob nedeljah in praznikih na pošti, ne da bi jim bilo treba za to prej podati kako izjavo.

Globoko potrti vsled tako nenadne, nenadomestne izgube našega iskreno ljubljene sina ozir. brata, častitega gospoda

Br. Inocenca Jenko

frančiškan. klerika

ki je v dobi 22 let dne 19. t. m. vdan v božjo voljo mirno izdihnil svoje blago dušo in bil v sredo, dne 21. t. m. na kamniškem pokopališču na Žalah položen k večnemu počitku, moremo še le danes tem potom obvestiti drage sorodnike, prijatelje in znance o tej prebitki izgubi ter jim priporočiti nepozabnega rajnika v pobožen spomin.

Obenem pa izrekamo najtoplejšo zahvalo vsem, ki so kakorkoli pripomogli, da se je tako veličastno izvršil pogreb dragega nam rajnika, predvsem pa prečastitemu samostanskemu predstojništvu, č. oo. frančiškonom in vsi ostali častiti kamniški duhovščini za častno spremstvo, gg. pevcom za ganljive, v srce segajoče žalostinke v cerkvi in ob odprtem grobu, vsem velec. kamniškim gospodom, gospem in gospodičnam, ki so spremili preblagega pokojnika na zadnjem potu, osobito velec. rodbini Kenda, istotako velespoštovani rodbini Karol Pollakovi, blagor. gospodu ravnatelju slav. kmečke posojilnice ter njenim gg. uradnikom, in slednjič še vsem darovateljem krasnih vencev in sploh vsem, ki so nas na kateri koli način tolažili v dneh prebitke izgube.

Vsem in vsakemu še enkrat najtoplejša zahvala.

Ljubljana, dne 23. aprila 1909.

Globoko žalujoča rodbina Jenkova.

Priporočamo našim rodbinam
Holinsko cikorijo.

Vir zdravja so

nealkoholične pijače, med katerimi so nedosežne z **Maršnerjevimi šumečimi limonadnimi bonboni** (okus malinoveca, citrone, jagode, češnje in prvenca) napravljene **šumeče limonade.**

Pristni samo s to varstveno znamko.

Letna poraba več nego 40 milijonov kosov.

Edini izdelovalec:
„Prva češka deln. družba tvornic orientalskih sladkornin in čokolad, Kralj. Vinohrady, prej Maršner“.

Kopališče in vodno zdravišče

Postaja c. kr. drž. železnic. 1 1/4 ure od Ljubljane. Krasna planinska lega, v zatišju, milo planinsko podnebje. Za notranje in živčne bolezni, za rekonvalescente. Utrjevanje na razne načine. Skupno zdravljenje z vodo. (Zistem Priessnitz in Winternitz, polivi po Kneippu.) Radij, pitno in kopalno zdravljenje. Solnene kopelji, kopelji v ogljikovi kislini in električne kopelji, zdravljenje z vročim suhim zrakom. Masaža in elektroterapija. Plavališče. Senčnat park.

Prospekte pošilja **Dr. Rud. Wackenreiter** zdravnik-voditelj in najemnik kopališča

Kamnik

na Kranjskem pri Ljubljani

Izvrstna restavracija z nizkimi cenami. Lepa stanovanja v kopališču in v raznih vilah. Začetek sezone 15. maja.

Anton Müller, vinotržec, Domžale

(Kranjsko)

Priporoča izborno zalogo vsakovrstnih novih in starih vin v sodih in steklenicah

Posojilnica v Radovljici

registrovana zadruga z omejenim poroštvom

Rezerv. zaklada iznaša:
kron 82.000

s podružnico na Jesenicah

sprejema hranilne vloge od vsakega in jih obrestuje

po 4 1/2 %

Denarni promet v letu 1907:
kron 5.500.000

brez odbitka rentnega davka. Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotovi denar, ne da bi se pretrgalo obrestovanje.

Posojila se dajejo na vknjižbe brez amortizacije po 5 1/4% ali z 1% amortizacijo, na menice pa po 6%.

Eskomptirajo se tudi trgovske menice.

Posojilnica sprejme tudi vsak drug načrt amortizacijskega dolga.

Uradije se v centrali in v podružnici **vsak dan od 8. do 12. ure dop. in od 2. do 6. ure popoldne izvzemši nedelje popoldne.**

Poštno-hraniln. račun centrale št. 45.867. Podružnice na Jesenicah št. 75.299.

Patentirano v 30 državah.

Letošnja huda zima je pokazala, da presega glede trpežnosti vsako drugo opeko

Köhlerjeva cementna strešna opeka z zarezo.

V zalogi jo ima edini izdelovatelj za slovenske dežele **Ivan Jelačin na Glincah pri Ljubljani.**

Ravnotam se dobi tudi navadna cementna opeka brez zareze v najboljši kakovosti. Vprašanja je nasloviti na: Ivan Jelačin, Ljubljana.

Varstvena znamka.

Letošnja huda zima je pokazala, da presega glede trpežnosti vsako drugo opeko

Letošnja huda zima je pokazala, da presega glede trpežnosti vsako drugo opeko

Trgovina s špeci-
rijskim blagom

Trgovina z moko in
deželnimi pridelki

A. Šarabon, Ljubljana

priporoča svojo novourejeno **glavno zalogo rudninske vode.**

Velika pražarna za
kavo, mlin za dišave
z električnim obratom.

Točna in solidna postrežba!

Na drobno in debelo!

Zaloga brinja in sliv
za žganjekuho

Gričar & Mejač

Ljubljana, Prešernove ulice

Največja izbira izgotovljene
obleke za gospode, dame

in otroke.

Zlate svetinje: Berlin, Pariz, Rim itd.

Najbolj. kosm. zobo-
čistilno sred-
stvo!

SEYDLIN

Izdelovatelj

O. Seydl

Ljubljana, Spital.-Stritar. ul. 7

Dobiva
se
povsod

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Ustanovljena
leta 1882

v Ljubljani

Ustanovljena
leta 1882

Podrejena skoncaciji „Zveze slov. zadrug“ v Ljubljani

na Dunajski cesti št. 18, na vogalu Dalmatinovih ulic

obrestuje hranilne vloge po

Poštno-hraniln. urada
št. 828.406.

4 1/2 %

Telefon št. 185.

brez odbitka rentnega davka, katerega posojilnica sama za vložnike plačuje.

Uradne ure od 8. do 12. in od 3. do 4. ure popoldne.

Hranilne vloge sprejemajo setudi po pošti in potom hranilničnega urada.

Stanje hranilnih vlog
K 12,434.933.24

Upravno premoženje kmetske
posojilnice 31. dec. 1907
K 12,888.795.43

Denarni promet
K 59,197.246.20

Varnost hranilnih vlog je tudi zajamčena po združnikih.

Posojuje na zemljišča po 5 1/4% z 1 1/2% na amortizacijo ali pa po 5 1/4% brez amortizacije; na menice po 6%. Posojilnica pa sprejema tudi vsak drugi načrt glede amortizovanja dolga.

Jos. Rojina v Ljubljani

v Šelenburgovih ulicah št. 5
priporoča

elegantne obleke po meri
iz pristnega angleškega blaga.

Priporoča svojo zalogo izgotovljenih oblik,
plaščev iz tirolskega nepremoljivega lodna.

Najsolidnejša postrežba.

Veronika Kenda

Ljubljana, Dunajska cesta 20

Zaloga papirja,
pisalnih in risalnih potrebščin

Glavna zaloga

š. Slatnarjevih zvezkov

Anton Turk

knjigovez in založnik v Ljubljani na Dunajski cesti
priporoča:

Ravnokar na novo izšli knjigi:

Pariški zlatar.

Povest iz dobe kralja Ljudvika XIV.
92 strani. Zbarvano podobo. Cena 60 v.
Po pošti 70 vin. Dobiva se tudi v vseh
slovenskih knjigarnah.

Iz dobe punta in bojev.

Dogodki izza okupacije Hercegovine-Bosne.
Cena 60 vinarjev.

Julija Štor

v Prešernovih ulicah št. 5.
poleg Mestne hranilnice

Največja zaloga

moških, ženskih in otročjih čevljev
iz najboljših tovarov, domačih in tujih.
Turistom priporoča pristne gojserske gorske čevlje
Zmerne cene.
Solidna postrežba.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

Podružnica v Spljetu

Podružnica v Celovcu

Podružnica v Trstu

Delniška glavnica:
3,000.000 K

sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih

4 1/2 %

Rez. fond:
300.000 K

Kupuje in prodaja srečke in vrednostne papirje vseh vrst po dnevnem kurzu.

Ustanovljena l. 1854

Prva domača slovenska pivovarna

Telefon št. 210

G. AUERjevih dedičev, Ljubljana Wolfove
ul. št. 12

priporoča slavnemu občinstvu in spoštovanim gostilničarjem svoje izborni

marčno pivo v sodih in steklenicah.